

Наукові перспективи
Видавнича група

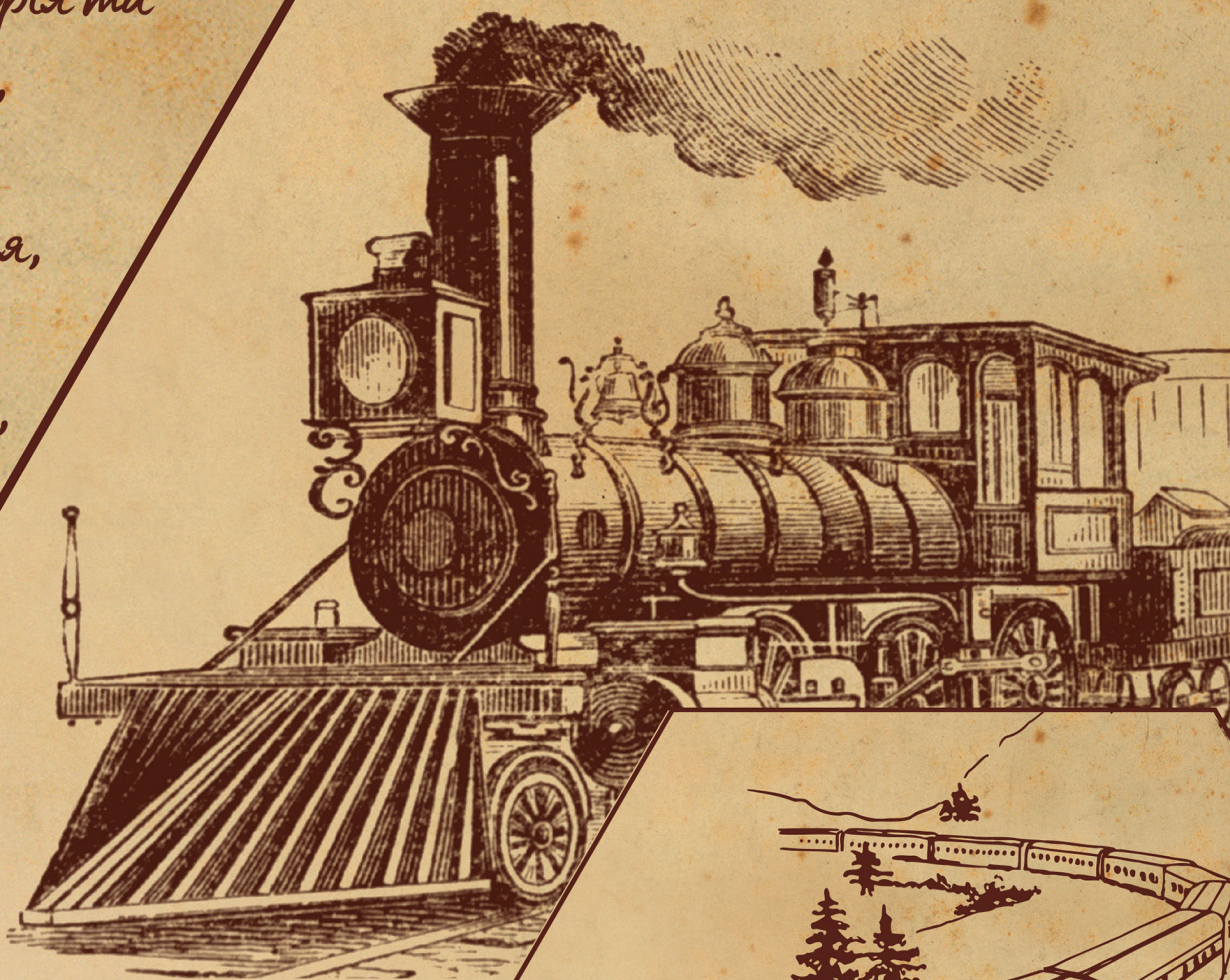

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№2(32)

2025

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 2(32) 2025

Київ – 2025

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 2(32) 2025

Kyiv – 2025

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2025. № 2(32) 2025. С. 1280.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 11.02.2025, № 5/2-25).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної асоціації інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балаласва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шушкі (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Ігнатюк Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кавиліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карусевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатолівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатолівна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методику її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Отієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Пушкарь Ірина Володимирівна – кандидат наук з державного управління, доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Запорізького національного університету, сертифікований аудитор, член Аудиторської Палати України, член громадської організації «Професійна організація аудиторів, бухгалтерів та викладачів ОКД» (Запоріжжя, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського" (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Соцілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Тарчинська Юлія Георгіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інструментального виконавства Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгеніївна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Bublyk L. Ya. <i>AL AND THE FUTURE OF ECONOMIC LEADERSHIP PREPARING FOR A TRANSFORMED LANDSCAPE</i>	19
Александрова С.А., Радіонова О.М., Світлична В.Ю. <i>ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД</i>	28
Бечко П.К., Непочатенко О.А., Колотуха С.М., Трушевський О.О. <i>СТРАХУВАННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ</i>	39
Біланчук І.М. <i>МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</i>	52
Благун І.С., Коляджин Ю.І. <i>МОДЕЛІ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ</i>	64
Коць О.О., Верес Ю.О., Юзвизин І.С. <i>ВАРТІСНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ АКЦІЙ ЦИКЛІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ</i>	77
Рябикіна Н.І., Поліщук І.Г., Кутова Н.Г., Рябикіна К.Г., Короленко О.Б. <i>ТОРГІВЛЯ ЯК ВИД ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	90
Федорчак О.Є. <i>МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ ПРОГНОЗУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У СФЕРІ Е-КОМЕРЦІЇ</i>	105
Федоскін В.В. <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ</i>	121

Шершенюк О., Христенко Л.М., Федотов О.О. 132
ВЗАЄМОДІЯ РИНКОВИХ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ АСПЕКТІВ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ

СЕРІЯ «Державне управління»

Ахмедова О.О. 144
НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА МІГРАНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Бєбешко Р.В. 153
S.T.A.L.K.E.R. 2 ЯК ІНСТРУМЕНТ «М'ЯКОЇ СИЛИ» ТА ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТОВОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Бурковська І.А. 161
ДИСКУРСИВНО-СТРАТЕГІЧНА МОДИФІКАЦІЯ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ У ПАРАДИГМІ ІННОВАЦІЙНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Веренич О.С., Тараненко А.А. 171
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Герман Д.С. 181
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Дідик Н.Д. 194
ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В ІЄРАРХІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Зюкова Л.І. 206
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Карпенко Л.М., Вербицький Д.А., Попович Д.Л. 218
АНТИКОРУПЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ТА ЗАСОБИ ДЕТІНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ В КООРДИНАТАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Кацалап В.О., Кутков О.О. <i>МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ЧИННИКІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ</i>	232
Матвіїшин Є.Г., Журавель Ю.В. <i>РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ І ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ КАДРІВ ЗАВДЯКИ ПУБЛІЧНОМУ ІНВЕСТУВАННЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ</i>	248
Мельник М.І. <i>СИНЕРГЕТИЧНА КОНВЕРГЕНЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ</i>	259
Пархоменко-Куцевіл О.І. <i>ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	271
Перестюк І.М. <i>РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ДОПОМОЗІ УКРАЇНІ В УПРАВЛІННІ ДЕФОЛТОМ ТА СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ</i>	282
Підбережник Н.П., Тютюнник О.І. <i>ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ</i>	292
Пушкар О.А. <i>ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ</i>	303
Радченко О.В., Дакал А.В. <i>МОДЕЛІ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ</i>	314
Романенко К.М. <i>РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ: БАЛАНС МІЖ ДЕРЖАВНИМ КОНТРОЛЕМ І СВОБОДОЮ ПІДПРИЄМНИЦТВА</i>	327
Руднєв С.І. <i>ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ</i>	337

Терещук О.А., Кореневич В.М., Поворознюк В.В. 348
*ДЕРЖАВА І СИЛОВІ СТРУКТУРИ В ХРИСТИЯНСЬКОМУ СВІТОГЛЯДІ:
ПРИСЯГА, ОБІТНИЦЯ, ОБІЦЯНКА ЯК МОРАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ*

Шевченко О.В. 359
*ДЕРЖАВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ
ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ РЕГІОНУ*

Шпак Ю.В. 371
РОЛЬ СТАНДАРТИЗАЦІЇ В ЕФЕКТИВНОМУ ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

СЕРІЯ «Право»

Strelchenko O.H., Dotsenko O.S., Strelchenko K.A., Bukhtiiarova I.G. 382
*DIRECTIONS FOR IMPROVING FORENSIC EXPERT ACTIVITIES
DURING MARTIAL ARTS AND IN THE POST-WAR PERIOD*

Vorobel U.B. 394
*LEGAL FRAMEWORK FOR DETERMINING ATTORNEY'S FEES IN THE
CONTEXT OF COURT COSTS ALLOCATION IN CIVIL PROCEEDINGS*

Батраченко Т.С., Сухацька І.Ю. 406
*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ*

Бедриківський О.В. 416
*ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІ-
ДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ ТА ДОПУСКУ
ВОДІЇВ ДО КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ*

Бобик М.В. 428
*МОДЕЛЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ*

Богдан І.В. 441
ІСТОРІОГРАФІЯ ОБОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Воронятніков О.О. 453
*ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ УКРАЇНИ З ІНТЕРПОЛОМ*

Горінов П.В., Андрусішин Б.І. <i>ОЗНАКИ САМОЧИННОГО БУДІВНИЦТВА</i>	463
Діордіца І.В., Коваленко І.А. <i>ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ</i>	471
Донченко О.І., Левенець А.В. <i>ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ М. ДРАГОМАНОВА У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ І СВОБОД: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ</i>	480
Зіневич А.М. <i>ОСОБЛИВОСТІ КОНСПІРАТИВНИХ ЗАХОДІВ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	494
Котвицька Н.М., Гончарук Р.А., Підгорний Я.Ю. <i>РЕФОРМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ДЛЯ ПРИМИРЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ</i>	507
Ленгер Я.І., Фідря Ю.О. <i>ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ У ВИРІШЕННІ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ</i>	520
Луценко І.М. <i>ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ</i>	531
Любавіна В.П., Кабачна О.В. <i>ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИХ ІНСПЕКЦІЙ</i>	540
Любавіна В.П., Чекараміт К.С. <i>ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ</i>	548
Моргун Н.С., Шевчук О.О., Марчевський С.В. <i>СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ</i>	556
Моргунова Т.І. <i>УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ</i>	569

- Найченко А.М.585**
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ «CHATGPT» В СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ
- Новіцький В.В.** 596
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ДИСКРЕЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
- Островський С.О., Зима В.М.** 607
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ
- Пархуць В.Д., Заворотченко Т.М.** 619
РОЛЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ У МЕХАНІЗМІ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
- Пасайлюк І.В.** 626
ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ
- Пешков В.В.** 639
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Сергієнко Н.А., Бабяк М.О., Старченко А.А.** 649
ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА ВИЇЗД ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
- Федчишин С.А.** 672
ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ
- Христова Ю.В.** 683
ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ КРИМІНОГЕННИМ ВПЛИВАМ НА БЕЗПЕКУ ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Чорний В.А. 696
*МЕХАНІЗМИ КОНФІСКАЦІЇ АКТИВІВ АГРЕСОРА ДЛЯ ВІДШКОДУ-
ВАННЯ ЗБИТКІВ*

Юринець Ю.Л., Белкін М.Л. 707
*ОБЛІГАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК
ІНСТРУМЕНТ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ:
ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ*

СЕРІЯ «Педагогіка»

Nahorna O.O., Nahorni Ya.V. 717
*POLITICAL NEOLOGISMS IN MODERN ENGLISH: PEDAGOGICAL
APPROACHES TO CONTEMPORARY WORD FORMATION IN ESL/EFL
CLASSROOMS*

Sharykov D.I., Kuts S.I., Kuts V.I. 729
*JUGGLING AS A TYPE OF PERFORMANCE OF A CIRCUS ARTIST:
METHODS AND ALGORITHMS FOR THE DEVELOPMENT OF ARTISTIC
SKILLS*

Stanislavyyk O.V., Kovalenko O.M., Qiao Shuaishuai 744
*APPLICATION OF MARKETING STRATEGIES IN INTERNATIONAL
BUSINESS TO ENHANCE THE EXPORT POTENTIAL OF THE
ENTERPRISE*

Атаманчук Ю.М. 761
*ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ
СТУДЕНТІВ ЗВО УКРАЇНИ*

Болдарєва О.М., Олефір О.І., Урум Г.Д. 770
*ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ІНТЕГРАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТ-
НОСТІ У ЗМІСТ БАЗОВОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*

Бутенко Н.С. 787
*ПРОПОЗИЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
В ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ*

Галів М.Д., Невмержицька О.В. 796
*ОСВІТА УВ'ЯЗНЕНИХ ОСІБ У ПОЛЬЩІ (кінець ХХ – початок
ХХІ ст.): ОГЛЯД СУЧАСНИХ СТУДІЙ*

- Городецька Н.** 809
МЕНТАЛЬНА АРИФМЕТИКА ТА НЕЙРОПЛАСТИЧНІСТЬ: ЯК ВПРАВИ НА АБАКУС ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК МОЗКУ
- Дворська А.О.** 820
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ
- Казанішена Н.В., Григорчук І.Д.** 830
РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ЕВОЛЮЦІЙНОГО ВЧЕННЯ, ЦИТОЛОГІЇ ТА МОЛЕКУЛЯРНОЇ БІОЛОГІЇ
- Карп Р.В.** 841
ПРОЦЕС ОРГАНІЗУВАННЯ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Ковальова А.А., Ковальова О.В., Сметанін С.В.** 852
ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ АДАПТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ МЕТОДІВ ДО ТИПІВ СПРИЙНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ»
- Лесько І.З., Стець М.Б.** 862
ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ НАСИЛЬСТВА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ
- Мамон С.І.** 870
МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ В ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Мироненко С.Г., Дерев'янка Т.В., Власенко Н.О., Шапаренко І.Є.** 882
ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА БУДОВУ ТА ФУНКЦІЇ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ
- Озарчук І.В., Ковальчук Ю.П.** 891
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
- Орлов А.А.** 902
ФОРМУВАННЯ ПОСЛУГ У ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ЗАКЛАДАХ ЗА ДОПОМОГОЮ МАРКЕТИНГОВОГО ПІДХОДУ

Орлов А.А., Шебеда А.Р., Товстоп'ятко І.Ф. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ СПОРУД В УКРАЇНІ</i>	915
Пензай С.А. <i>ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА КОЛЕКТИВУ В СПОРТІ</i>	929
Петренко Н.В. <i>РОЛЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ В УНІВЕРСИТЕТІ</i>	940
Розман І.І., Бедевельська М.В. <i>ІНТЕГРАЦІЯ НОВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: ПЕРЕВАГИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	952
Рябовол Г.С., Ушакова С.В., Перелигіна О.І., Рачковський О.В. <i>МЕТОД ПРОЄКТІВ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: РОЗВИТОК НАВИЧОК 21-ГО СТОЛІТТЯ</i>	960
Цветкова Г.Г., Барановська Л.В., Олефіренко Т.О., Кузменко І.А. <i>РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ, АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНТЕКСТ</i>	967
Цимбал-Слатвінська С.В. <i>НАВЧАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ В СИСТЕМІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗА ЛОРІ ФРОСТОМ ТА ЕНДІ БОНДІ</i>	983
Чаплінська Н.О. <i>СНАТ GPT – ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЧИ ЗАМІННИЙ АСИСТЕНТ ВИКЛАДАЧА У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ?</i>	994
Шастало В.О., Герман Л.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ОП “СЕРЕДНЯ ОСВІТА”</i>	1003
Шевченко Ю.М., Кондратенко В.О., Дубяга С.М., Свириденко Г.В., Гузь В.В. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛОГОПЕДИЧНИХ МЕТОДІВ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</i>	1014

- Щербина В.М., Шопіна М.О., Якунін Я.Ю.** 1030
ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ STEM ОСВІТИ У ВИХОВНУ СИСТЕМУ МОНТЕССОРІ

СЕРІЯ «Історія та археологія»

- Бармак М.В., Чорна М.І.** 1043
АРХІВ ЯК ПРОСТІР ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ: ОСОБОВИЙ ФОНД ІВАННИ БЛАЖКЕВИЧ ТА ЙОГО УКЛАДАННЯ БОГДАНОМ ХАВАРІВСЬКИМ

- Биба Є.В.** 1061
МІЖ ПРАГНЕННЯМ І РЕАЛЬНІСТЮ: ЖИТЛОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕЛІГЕНЦІ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ (1861–1914)

- Власова В.С.** 1071
ЖІНОЧИЙ ВИМІР ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ТАБОРАХ ГУЛАГУ

- Деревінський В.Ф., Мельник Р.П.** 1082
ІНТЕРВ'Ю ЯК ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БОГДАНА ХАВАРІВСЬКОГО

- Зозуля В.С.** 1094
ЖУРНАЛ «КРАЄЗНАВСТВО» ЯК НОСІЙ СУЧАСНОЇ ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧОЇ ДУМКИ (2000–2024)

- Зуляк І.С.** 1108
МІЖНАРОДНІ КОНВЕНЦІЇ ПОЛЬЩІ З НІМЕЧЧИНОЮ ТА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ У 1920-Х РР.

- Ігнатуша О.М.** 1120
ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ОГІЄНКА НА ПОСАДІ МІНІСТРА ІСПОВІДАНЬ УРЯДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

- Костючок П.Л., Солонець І.Ф., Щербін Л.В.** 1128
ЄГИПТОЛОГІЧНІ СТУДІЇ У НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ САЛІМИ ІКРАМ

- Лазуренко В.М.** 1137
СЕЛЯНСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ РУХ НА ЧЕРКАЩИНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ. КРИЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- Лихач Ю.Л.** 1153
ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА НАЦИСТСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ: СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ІСТОРИОГРАФІЯ
- Максимчук О.В.** 1165
КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ У НАРИСІ ПРО МИТРОПОЛИТА ІЄРОФІЯ МАЛИЦЬКОГО (1796-1799 РР.)
- Мельник Т.Г.** 1176
АДВЕНТИСТСЬКІ ПРОПОВІДНИКИ В УРСР В 1920-1930-Х РОКАХ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ, ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ЧЛЕНАМИ ПОМІСНИХ ГРОМАД
- Мельник В.М.** 1187
ПЕРШИЙ ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ ДОСВІД ТЕОФІЛА ОКУНЕВСЬКОГО У ГАЛИЦЬКОМУ СЕЙМІ
- Меміш О.М.** 1198
ПЕРЕДУМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ТУРЕЧЧИНИ ДО ЄС: ІСТОРИЧНИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ, СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ, ІДЕОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТИ
- Оліцький В.О.** 1207
ДІЯЛЬНІСТЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКОВНОЇ РАДИ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ 1917-1920 РОКІВ
- Петрученко О.А.** 1217
РОЛЬ ВЧЕНИХ ТА ІНЖЕНЕРІВ ПІВДЕННО-ЗАХІДНИХ ЗАЛІЗНИЦЬ ПІДРОСІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ В РОЗВИТКУ ВАГОНОБУДУВАННЯ (остання чверть ХІХ – поч. ХХ сторіччя)
- Товстоп'ятко Ф.Ф., Притула О.Л., Філатов М.М., Парій С.Б.** 1228
СТАНОВЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ДОБУ КОЗАЦТВА: ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ КОЗАЦЬКИХ ІГР У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ

- Трофимович Л.В.** 1238
*ДОСВІД ЗБРОЙНИХ СИЛ ПОЛЬЩІ У СТРИМУВАННІ НЕЗАКОННОЇ
МІГРАЦІЇ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ НА СХІДНИХ
КОРДОНАХ ЄС*
- Худолей О.С.** 1252
*ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАД-
ЩИНИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ 1991 Р. -
ПОЧАТОК ХХІ СТ.*
- Янін В.А.** 1264
*Л.П. ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ ПРО ПРОЕКТОВАНІ ПІД'ЇЗНІ ЗАЛІЗНИЦІ
КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ: ІСТОРИЧНО-АРХЕОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД*

УДК 007:004.9:355.45(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2\(32\)-232-247](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2(32)-232-247)

Кацалап Віталій Олександрович кандидат військових наук, доцент, начальник кафедри інформаційної боротьби, Інститут стратегічних комунікацій, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-4804-8022>

Кутков Олександр Олександрович начальник Центрального управління цивільно-військового співробітництва, Генеральний штаб Збройних Сил України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-2285-0543>

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ЧИННИКІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ

Анотація: У статті розроблено та обґрунтовано методичний підхід до оцінювання впливу чинників інформаційної складової на цивільне середовище, який є ключовим аспектом для підвищення ефективності виконання завдань підрозділами Сил оборони України в умовах сучасних інформаційних загроз. Систематизовано політичні, економічні, соціальні, інформаційні та інфраструктурні чинники, які впливають на інформаційне середовище, із застосуванням RMESP-аналізу. Цей підхід дозволяє ідентифікувати, класифікувати та аналізувати інформаційні явища, розподіляючи їх на: інформаційний шум, виклик та загроза, що в подальшому суттєво впливають на прийняття рішень та досягнення стратегічних цілей. Проведено класифікацію основних каналів комунікації, зокрема соціальні мережі, телебачення, радіо, інтернет-новини, месенджери, блоги, зовнішню рекламу та чутки, через які розповсюджується інформація в цивільному середовищі. Запропоновано критерії визначення умов, за якими ці канали можуть перетворюватися на джерела деструктивних інформаційних явищ. Особливу увагу приділено аналізу впливу дезінформації, пропаганди та інших форм інформаційно-психологічного впливу, які використані противником. Здійснено порівняльний аналіз підходів до управління інформаційними операціями між Збройними Силами України та структурами країн-членів НАТО на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях. Визначено перелік відмінностей в методах прогнозування, профілактики та нейтралізації інформаційних загроз, а також рівень інтеграції між підрозділами в багатонаціональних операціях. Окреслено необхідність удосконалення оперативної взаємодії підрозділів цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України з міжнародними партнерами. Запропоновано використання систематизованих методів аналізу, які забезпечують глибше розуміння специфіки

інформаційного середовища та підвищують ефективність взаємодії між військовими підрозділами та цивільним населенням. Використання цього методичного підходу дозволяє вчасно ідентифікувати загрози та провести оцінювання інформаційних впливів на цільову аудиторію, а також паралельно розробити адаптивні механізми протидії деструктивним впливам з боку противника. Результати дослідження сприяють вдосконаленню взаємодії між підрозділами Сил оборони України та міжнародними партнерами, забезпечуючи підвищення стійкості до ворожих інформаційних атак. Це формує основу для впровадження інноваційних підходів у протидії пропаганди, дезінформації та іншим формам інформаційних впливів.

Ключові слова: сектор безпеки і оборони України, Сили оборони України, методичний підхід, інформаційна складова, цивільне середовище, цивільно-військове співробітництво, інформаційно-психологічний вплив, стратегічні комунікації.

Katsalap Vitaliy Oleksandrovych Candidate of Military Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Information Warfare, Institute of Strategic Communications, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-4804-8022>

Kutkov Oleksandr Oleksandrovych, Head of the Central Directorate of Civil-Military Cooperation, General Staff of the Armed Forces of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-2285-0543>

METHODICAL APPROACH TO ASSESSING THE IMPACT OF FACTORS OF THE INFORMATION COMPONENT

Abstract: The article develops and substantiates a methodological approach to assessing the impact of factors of the information component on the civilian environment, which is a key aspect for increasing the effectiveness of task performance by units of the Defense Forces of Ukraine in the face of modern information threats. Political, economic, social, information and infrastructural factors that affect the information environment are systematized using PMESII analysis. This approach allows you to identify, classify and analyze information phenomena, dividing them into: information noise, challenge and threat, which subsequently significantly affect decision-making and achievement of strategic goals. The main communication channels, including social networks, television, radio, Internet news, messengers, blogs, outdoor advertising and rumors, through which information is disseminated in the civilian environment, are classified. Criteria are proposed for determining the conditions under which these channels can become sources of

destructive information phenomena. Particular attention is paid to the analysis of the impact of disinformation, propaganda and other forms of information and psychological influence used by the enemy. A comparative analysis of approaches to managing information operations between the Armed Forces of Ukraine and the structures of NATO member states at the strategic, operational and tactical levels is carried out. A list of differences in methods of forecasting, preventing and neutralizing information threats, as well as the level of integration between units in multinational operations, is determined. The need to improve operational interaction of civil-military cooperation units of the Armed Forces of Ukraine with international partners is outlined. The use of systematic analysis methods is proposed, which provide a deeper understanding of the specifics of the information environment and increase the effectiveness of interaction between military units and the civilian population. The use of this methodological approach allows for timely identification of threats and assessment of information impacts on the target audience, as well as parallel development of adaptive mechanisms for countering destructive impacts from the enemy. The results of the study contribute to improving interaction between units of the Defense Forces of Ukraine and international partners, ensuring increased resilience to hostile information attacks. This forms the basis for the implementation of innovative approaches in countering propaganda, disinformation and other forms of information impacts.

Keywords: security and defense sector of Ukraine, Defense Forces of Ukraine, methodological approach, information component, civilian environment, civil-military cooperation, information and psychological impact, strategic communications.

Постановка проблеми. В умовах російсько-української війни ворог активно використовує інформаційне середовище для поширення деструктивного інформаційно-психологічного впливу (ІПсВ) на цільові аудиторії (далі ЦА) Сил оборони України. Окрім того, наявність певних інформаційних чинників (далі ІЧ) сприятиме реалізації ІПсВ, що у цілому впливатиме на хід операцій, як позитивно, так і негативно, що, своєю чергою, підвищує потребу у комплексному аналізі цього аспекту в інтересах підготовки та ведення операцій. Тому на сьогоднішній день постає необхідність в обґрунтуванні чинників, які впливають на виконання завдань за призначенням підрозділами сил оборони України в умовах ІПсВ з боку противника (росії). Це дозволить підвищити ефективність управління Силами оборони України та сприятиме набуттю спроможностей підрозділів, які беруть участь у проведенні інформаційної операції (далі ІО). Одним з таких підрозділів є підрозділи цивільно-військового співробітництва (далі ЦВС) Збройних Сил України (далі ЗСУ).

Ведення ІПсВ з боку противника супроводжується поширенням пропаганди та дезінформації [1] через медіа і соціальні мережі (далі СМ), що створює

серйозні виклики для виконання завдань за призначенням підрозділами Сил оборони України. Така ситуація вимагає підвищення ефективності заходів у сфері ЦВС, що забезпечують стійке урядування та залучення всіх складових силового блоку для досягнення стратегічних цілей оборони.

Аналіз існуючих механізмів реалізації цілей ЦВС вказує на наявність невідповідностей між нормативною базою та практичними заходами [2], які застосовуються у процесі протидії ІПсВ з боку противника. Однак, для реалізації цілей ЦВС необхідно розробити та обґрунтувати чинники, які впливають на ефективність виконання цих завдань в умовах постійного ІПсВ противника.

Сучасні військові конфлікти характеризуються зростаючим значенням інформаційного впливу, що вимагає системного підходу до оцінювання інформаційного середовища під час планування та проведення операцій. Досвід цивільно-військового співробітництва (ЦВС) в ході антитерористичної операції (АТО), операції Об'єднаних сил (ООС) та широкомасштабного збройного протистояння з РФ говорить про те, що політичні, економічні, соціальні, інфраструктурні та, особливі, інформаційні чинники (ІЧ) суттєво впливають на ефективність виконання завдань підрозділами Сил оборони України. Однак у чинних керівних документах та військових стандартах ЗСУ відсутні обґрунтовані методологічні підходи до систематизації та оцінювання інформаційного складового цивільного середовища, що ускладнює процеси управління інформаційними ризиками та протидії деструктивним інформаційним впливам з боку противника. Враховуючи зазначене, дане дослідження спрямоване на розробку методичного підходу до оцінювання впливу інформаційних чинників із застосуванням РМЕСІІ-аналізу, що дозволяє ідентифікувати інформаційні загрози, оцінювати їх вплив на обстановку, що склалася та забезпечити адаптивні механізми реагування, сприяючи підвищенню ефективності інформаційного управління у сфері цивільно-військового співробітництва та стратегічних комунікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На даний час, у ЗС України існує потреба у дослідженні та систематизації інформаційних чинників суб'єктів РМЕСІІ-аналізу, які впливають на виконання військами (силами) завдань за призначенням в інтересах підготовки та ведення операцій (бойових дій).

Відповідно Закону України «Про національну безпеку України»: Сектор безпеки і оборони України це «...система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, 35 державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів

України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України» [3].

Відповідно до Закону України “Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави” [4] визначається, що цивільно-військові відносини (ЦВВ) – «це сукупність правових взаємовідносин між суспільством та складовими частинами Воєнної організації держави, які охоплюють політичні, фінансово-економічні, соціальні та інші процеси у сфері національної безпеки і оборони».

У доктринальних документах Північноатлантичного альянсу NATO military policy on civil-military cooperation (далі СІМІС) and civil-military interaction (далі СМІ) – МС 0411/2 [5] можна знайти таке визначення цивільно-військові відносини (далі ЦВВ), (англійською civil-military relations, CMR) – відносини між громадянським суспільством у цілому та військовою організацією або організаціями, створеними для його захисту (Політика НАТО з питань ЦВС).

У Союзицькій спільній доктрині НАТО з цивільно-військового співробітництва (AJP-3.4.9 edition A) розглядається поняття цивільно-військова взаємодія (civil-military interaction, СМІ), як заходи, які базуються на спілкуванні, плануванні та координації, що проводять військові органи НАТО разом з міжнародними та місцевими невійськовими суб'єктами, як під час операцій НАТО, так і під час підготовки до них, та які спрямовані на підвищення продуктивності та ефективності їх дій у відповідь на кризи [6].

Метою статті є розробка та обґрунтування методичного підходу до оцінювання впливу чинників інформаційної складової на цивільне середовище для підвищення ефективності виконання завдань підрозділами Сил оборони України в умовах сучасних інформаційних загроз.

Виклад основного матеріалу. Інформаційна складова військових операцій включає політичні, військові, економічні, соціальні, інформаційні та інфраструктурні чинники, які створюють як виклики, так і загрози для ефективного виконання військових завдань. Окрім того, ці чинники виступають в ролі комунікаційних каналів [7], через які спеціальна інформація впливає на поведінку як військовослужбовців та і цивільного населення на когнітивному рівні.

Основними методами оцінювання району майбутніх дій можуть бути:

- PMESIIPT-аналіз;
- ASCOPE-аналіз;
- перехресні методи аналізу (PMESII-ASCOPE, PMESII-SWOT, ASCOPE-SWOT, PMESII-ASCOPE-SWOT) [8,9].

Одним із ключових напрямів реалізації політики України є інтеграція (забезпечення інтегрованості) у комунікаційні та інформаційні системи досвіду та стандартів країн - членів НАТО [10]. З метою підвищення результативності та оперативної сумісності були проаналізовані підходи до оцінювання інформаційної складової в операціях між ЗС України та підрозділами країн - членів НАТО та окреслені відмінності, які наведені в табл. 1.

Таблиця. 1.

Порівняльна таблиця підходів ЗСУ та країн, членів НАТО до оцінювання інформаційної складової в операціях.

Критерій	ЗСУ	НАТО
1. Структура командування	Основний акцент на централізованому управлінні ІО, менше уваги приділяється до інтеграції між рівнями (тактичний, оперативний).	Інтегроване багаторівневе управління ІО, злагодженість між стратегічними, оперативними та тактичними рівнями.
2. Аналіз інформаційної загрози	Використовуються аналіз на основі даних розвідки та власних ресурсів, проте менша увага до системної обробки відкритих джерел.	Глибокий аналіз загроз із залученням різноманітних джерел (враховуючи відкриті) та комплексних методик оцінювання дезінформації та пропаганди.
3. Інтеграція кібер- та ІО	ІО та кібероперації здебільшого виконуються окремо; інтеграція на оперативному рівні потребує вдосконалення.	Високий рівень інтеграції кібероперацій та ІО на всіх рівнях із застосуванням спільних стратегій впливу та захисту.
4. Прогнозування та профілактика загроз	Обмежене використання прогнозування на основі аналізу історичних даних; більше уваги приділяється реагуванню на загрози.	Використання прогностичних моделей і аналізу трендів для раннього виявлення загроз і побудови довгострокових стратегій профілактики.
5. Підготовка кваліфікованих спеціалістів	Спеціалізовані тренінги та навчання для аналітиків інформаційної безпеки, але з періодичним розширенням та регулярному оновленні програм.	Системна підготовка персоналу з акцентом на постійне оновлення знань, зокрема, через багатонаціональні навчання та обмін досвідом.
6. Оперативна взаємодія з союзниками (партнерами)	Співпраця з міжнародними партнерами розвивається, але в основному з акцентом на двосторонні зв'язки та навчання.	Чітко налагоджена багатонаціональна співпраця та оперативна взаємодія в рамках спільних операцій, інтегровані комунікаційні платформ.

Такі підходи деталізують опис цивільного середовища шляхом розкриття кожної зі сфер за додатковими підкритеріями. Збір інформації проводиться шляхом спостереження, взаємодії з об'єктами цивільного середовища, аналізу даних з відкритих джерел, опитувань цивільного населення, експертних думок, результатів соціологічних опитувань, а також обміном інформацією з органами місцевого самоврядування та державної влади [11,12,13].

Опис ІЧ, які суттєво впливають на проведення заходів інформаційного впливу, має включати: - визначення основних джерел отримання інформації цивільним населенням; - наявність та перелік радіостанцій, телеканалів, які може слухати або дивитися цивільне населення; - стан забезпеченості цивільного населення супутниковим телебаченням; - зони покриття національних операторів мобільного зв'язку та закордонних мобільних операторів у прикордонних районах; - можливість користування мобільним зв'язком та мережею Інтернет; - наявність/відсутність трансляції військових медіа; - перелік друкованих медіа (з них державною мовою та мовами національних меншин) та їхній місячний тираж; - список впливових журналістів, блогерів, ведучих тощо.

У таблиці 2 наведено структурований аналіз ІЧ та дії, які впливають на оцінювання інформаційного середовища.

Таблиця.2.

Структурований аналіз інформаційних чинників, які впливають на оцінювання інформаційного середовища.

Інформаційний чинник	Дії
1	2
Соціальні мережі	1. Моніторинг ключових хештегів. 2. Виявлення та аналіз ботів (тролів). 3. Відстеження трендів та вірусного контенту. 4. Аналіз настроїв користувачів. 5. Виявлення координованих інформаційних ризиків
Телебачення	1. Аналіз контенту основних каналів. 2. Моніторинг новинних випусків. 3. Відстеження змін наративів у теле-програмах. 4. Аналіз гостей та експертів у ток-шоу. 5. Оцінка залученості ЦА (к-ть переглядів)
Радіо	1. Моніторинг місцевих та регіональних радіостанцій. 2. Аналіз контенту новинних блоків. 3. Відстеження тематики "call-in show". 4. Оцінювання охоплення ЦА
Інтернет-новини	1. Моніторинг ключових онлайн-видань. 2. Аналіз коментарів читачів. 3. Відстеження джерел інформації. 4. Виявлення фейкових новин та дезінформації. 5. Аналіз кроспостингу та поширення інформації

Продовження табл. 1

1	2
Месенджери	1. Моніторинг популярних каналів та груп. 2. Аналіз швидкості поширення інформації. 3. Виявлення джерела інформаційних "вкидів". 4. Оцінювання реакції користувачів на інформацію
Блоги та форуми	1. Моніторинг активності на ключових платформах. 2. Аналіз тематики обговорень. 3. Виявлення лідерів думок. 4. Відстеження змін настроїв ЦА
Зовнішня реклама	1. Моніторинг контенту білбордів та плакатів. 2. Аналіз локацій розміщення реклами. 3. Оцінка вашого захоплення ЦА
Чутки та особисті комунікації	1. Збір інформації через місцевих інформаторів. 2. Аналіз поширення інформації "від людини до людини". 3. Оцінка впливу на місцеві громади

Класифікуємо канали комунікації, такі як СМ, телебачення, радіо, інтернет-новини, месенджери, блоги та форуми, зовнішня реклама, чутки та особисті комунікації, які розповсюджують інформацію, як: інформаційний шум, інформаційний виклик, або інформаційна загроза.

Наведемо критерії щодо визначення умов, коли канали комунікації перетворюються на інформаційний шум, інформаційний виклик, або інформаційну загрозу:

1. Інформаційним шумом стають канали комунікації, коли:

у СМ: кількість контенту перевищує спроможність аудиторії його переробляти, що призводить до втрати важливої інформації через надмірну кількість постів, мемів та дискусій без чіткої цінності;

в ефірах телебачення: коли транслюють повторювану або розважальну інформацію без значного впливу на ЦА, спрямовану на перевантаження зайвою інформацією;

радіо: часті музичні та рекламні блоки заміняють аналітичні програми, роблячи інформаційні передачі менш впливовими;

інтернет-новини: потік новин оновлюється надто часто, без глибокого аналізу подій, через що важлива інформація загублюється у безлічі нових повідомлень;

месенджери: надмірна кількість повідомлень від різних груп чи каналів створює ефект шуму, коли корисна інформація втрачається серед повідомлень без значення;

блоги та форуми: величезний потік неперевіреної інформації або суб'єктивних думок заважає об'єктивному сприйняттю важливих фактів.

зовнішня реклама: велика кількість рекламних щитів, постерів або оголошень, які не несуть корисної інформації, просто заповнюють простір;

чутки та особисті комунікації: швидке поширення неточних або надуманих повідомлень призводить до того, що корисні дані втрачаються у загальному потоці пересудів.

2. Інформаційним викликом канали комунікації стають, коли:

у СМ: починається активна дискусія на соціально або політично важливі теми, що вимагає реакції, хоча прямої загрози немає;

телебачення: коли з'являються інформаційні програми чи новини, які ставлять під сумнів офіційну інформацію або надають нові точки зору, що можуть викликати резонанс у суспільстві;

радіо: розповсюджуються альтернативні погляди чи думки через аналітичні програми або інтерв'ю, які потребують коментарів або спростувань;

інтернет-новини: коли медіа починають активно висвітлювати теми, які можуть призвести до суспільного резонансу, але поки що не мають явних деструктивних наслідків;

месенджери: масове поширення неперевіреної інформації, що може викликати соціальне занепокоєння або паніку, вимагає оперативного аналізу та реакції;

блоги та форуми: коли з'являються публікації, які зачіпають важливі соціальні або політичні питання, викликаючи дискусії серед аудиторії, але ще не загрожують національній безпеці;

зовнішня реклама: коли рекламні кампанії починають просувати ідеї або наративи, які впливають на суспільну думку у небажаному напрямку;

чутки та особисті комунікації: коли виникають активні обговорення тем, пов'язаних із дезінформацією або чутками, які можуть змінити суспільні настрої.

3. Інформаційною загрозою комунікаційні канали стають, коли:

у СМ поширюється масова дезінформація, маніпуляції або спроби радикалізувати аудиторію з метою дестабілізації;

телебачення: телеканали стають платформою для поширення пропаганди, дезінформації або спрямованих інформаційних атак, які можуть викликати серйозні соціальні чи політичні наслідки;

радіо: використовується як засіб пропаганди або інструмент для масового поширення фейкової інформації, особливо в умовах кризових ситуацій;

інтернет-новини: стає джерелом цілеспрямованих кампаній дезінформації, які можуть вплинути на політичні або економічні процеси в країні, наприклад, через фейкові новини або маніпуляції фактами;

месенджери: коли через приватні або групові чати поширюється масова паніка, фейкова інформація або заклики до радикальних дій, що можуть мати небезпечні наслідки для безпеки;

блоги та форуми: використовуються для організації та поширення шкідливих інформаційних кампаній або екстремістської ідеології, що націлені на дестабілізацію ситуації в державі (районі);

зовнішня реклама: використовується для поширення пропаганди, політичних маніпуляцій або дезінформації, що може вплинути на суспільну свідомість і настрої мас;

чутки та особисті комунікації: стають загрозою, коли їх поширення має на меті викликати соціальні заворушення, економічну нестабільність або підрив державної безпеки.

Для подальшого розгляду методології аналізу впливу інформаційних чинників, необхідно врахувати складність і багатокомпонентність взаємодії каналів комунікації. Запропоновані критерії, що дозволяють класифікувати ці канали як інформаційний шум, виклик чи загрозу, дають змогу оцінювати їхню форму, контекстуальну значущість та потенційний вплив на ЦА.

У таблиці 3 наведена деталізація основних компонентів аналізу інформаційного середовища, зокрема моніторинг динаміки змін загроз, оцінювання ефективності заходів протидії, аналіз поведінки ЦА та визначення рівня інформаційної вразливості цивільного населення.

Таблиця.3

Щодо питання моніторингу динаміки змін загроз

Категорія	Дія
1	2
Динаміка змін інформаційних загроз	<ol style="list-style-type: none">1. Відстеження змін у поширенні дезінформації.2. Аналіз активності мережевих ботів (штучних електронних акаунтів) та ін. пропагандистських ресурсів.3. Виявлення нових інформаційних наративів, які використовуються противником.4. Моніторинг змін в алгоритмах соціальних мереж, які впливають на поширення контенту.
Ефективність стратегій реагування	<ol style="list-style-type: none">1. Оцінювання результатів протидії дезінформації за допомогою соціологічних досліджень та аналітичних платформ.2. Визначення найефективніших каналів комунікації для протидії ворожої інформації.3. Корекція інформаційної стратегії відповідно до змін у тактиці противника.4. Аналіз залученості користувачів до офіційних каналів комунікації.
Аналіз поведінки цільової аудиторії	<ol style="list-style-type: none">1. Вивчення змін на рівні довіри аудиторії до офіційних джерел.2. Виявлення ключових тем, які викликають суспільний резонанс.3. Аналіз реакції на інформаційні «вкиди» (зміна настроїв у коментарях, поширення контенту).4. Дослідження впливу фейкових новин на поведінку різних соціальних груп.

Продовження табл. 3

1	2
Моніторинг інформаційного середовища	<ol style="list-style-type: none">1. Визначення основних джерел інформації для різних груп населення.2. Оцінювання рівня впливу офіційних та альтернативних медіа на громадську думку.3. Ідентифікація регіональних особливостей інформаційного простору.4. Аналіз темпів поширення нових інформаційних трендів та їх впливу на суспільні настрої.
Визначення інформаційних загроз	<ol style="list-style-type: none">1. Виявлення координаційних центрів проведення інформаційних атак.2. Аналіз взаємодії між фейковими акаунтами та їх ролями у створенні та поширенні спеціальної інформації.3. Ідентифікація основних інформаційних посередників, що поширюють деструктивні наративи.4. Аналіз взаємозв'язків між онлайн- та офлайн-пропагандою.
Оцінка інформаційної вразливості	<ol style="list-style-type: none">1. Аналіз рівня захисту населення від інформаційних маніпуляцій.2. Дослідження впливу соціальної мережі на формування громадської думки.3. Оцінювання рівня цифрової грамотності населення у протидії фейкової інформації.4. Виявлення соціальних груп, які найбільш вразливі до інформаційних атак.

В цій табл. деталізовано проведений аналіз інформаційного середовища, який включає розширений набір методів оцінювання загроз та ефективності інформаційних стратегій. Вона дозволяє краще структурувати аналіз та вдосконалювати заходи протидії інформаційним (інформаційно-психологічним) впливам з боку противника.

У першому блоці на рис.1 аналітичного процесу представлено багаторівневу декомпозицію складових — PMESII (політична, військова, економічна, соціальна, інформаційна та інфраструктурна компоненти) у поєднанні з систематизацією визначених чинників інформаційного середовища. Це забезпечує розуміння задачі кожного з каналів комунікації, що є основою для подальшої обробки даних та переходу до аналізу впливу на визначену ЦА у вигляді спеціальної інформації.

Процес розподілу спеціальної інформації відбувається у другому блоку рис.1., за напрямками: шум, виклик, інформаційна загроза.

На рис. 1 наведена Структурна модель впливу ІЧ, які впливають на виконання завдань за призначенням військами (силами).

Третій блок представленої моделі є подальшою деталізацією інформаційної загрози та характеризує її різні впливи на аспекти суспільного життя. Інформаційна загроза, що формується внаслідок обробки спеціальної інформації (дезінформація, маніпулятивний контент, цілеспрямовані інформаційні атаки, тощо), має багатовимірний вплив, який поділяється на: когнітивний, соціальний та політичний рівні. Розглянемо детальніше кожний з них.

Когнітивний вплив на зміну сприйняття, оцінювання та поведінки ЦА під впливом маніпулятивної або деструктивної інформації. Він може бути виражений у формуванні викривлених уявлень про порушення, розпалюванні страху, сумнівів або створених передумов для когнітивного дисонансу.

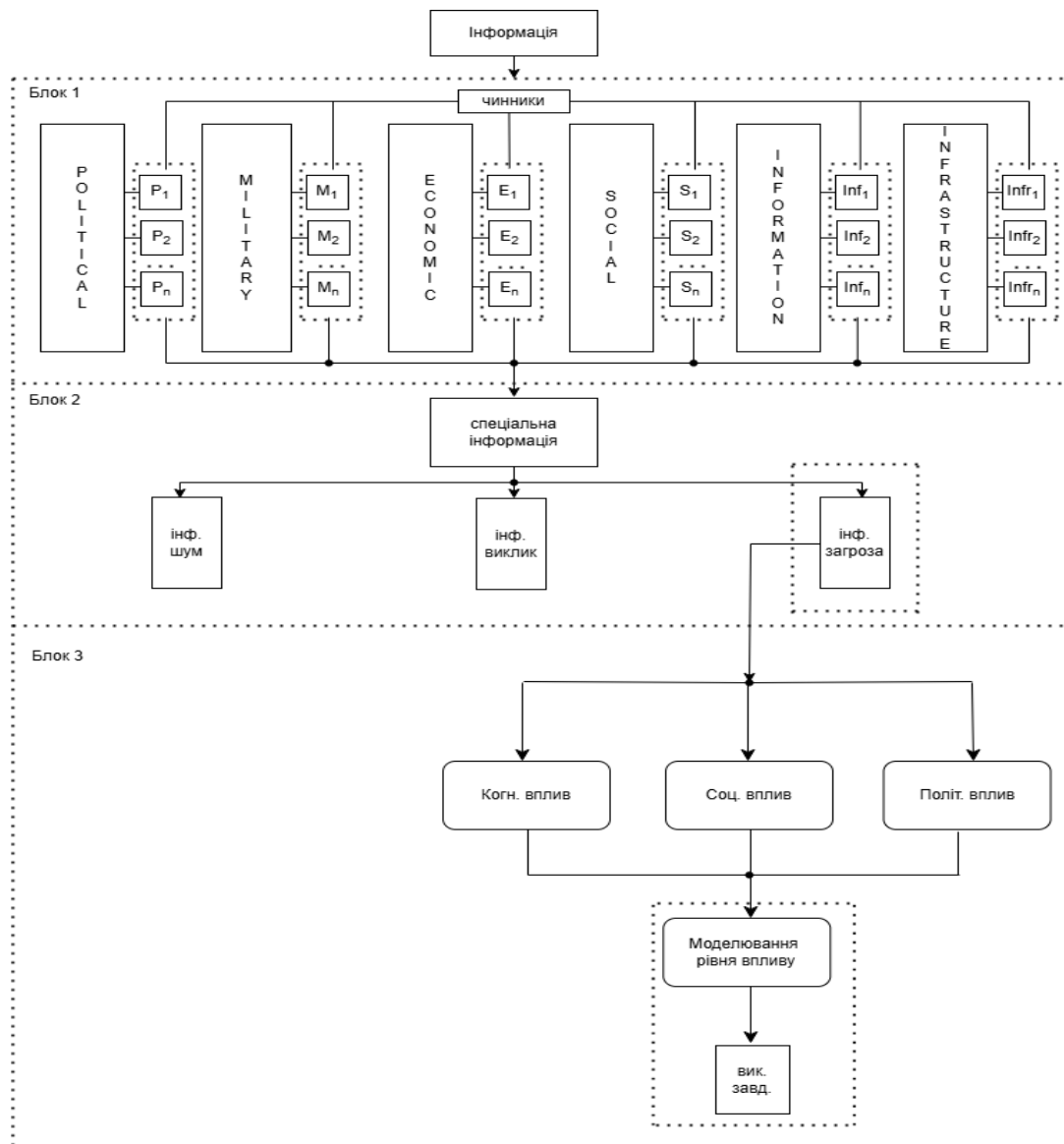

Рис.1. Структурна модель впливу інформаційних чинників на виконання завдань за призначенням військ (сил) в ході проведення ІО.

Соціальний вплив охоплює трансформацію суспільних настроїв, змінює рівень довіри до офіційних джерел інформації, дестабілізацію громадської думки або посилення суспільної поляризації. Високий рівень інформаційного впливу може сприяти виникненню соціальних протестів, конфліктів або навіть масових заворушень.

Політичний вплив виникає через зміну політичних переконань, делегітимізацію влади чи інституцій, зниження громадської підтримки політичних рішень та формування передумов для інформаційного втручання у виборчі та державні процеси.

На основі аналізу впливу інформаційної загрози на когнітивну, соціальну та політичну сфери створюється модель рівня впливу, яка визначає налаштування масштабів та інтенсивності загрози, а також її вплив на результат виконання стратегічних та оперативних завдань підрозділів. Моделювання застосовуються для розробки адаптивних механізмів реагування та стратегій протидії інформаційним загрозам у межах відповідальності цивільно-військового співробітництва.

Розроблена структурна модель відображає комплексний підхід до аналізу інформаційних чинників, які впливають на ефективність виконання завдань, складається з трьох взаємопов'язаних блоків.

Розглядаючи процес впливу інформаційних чинників зауважимо, що виявлення та аналіз загроз інформаційній безпеці держави ускладнюється внаслідок відсутності чіткого розуміння причин і джерел зовнішніх загроз інформаційного характеру у певної частини населення України. Отже, механізм виконання завдання підрозділами ЦВС будемо розглядати, як сукупність форм і методів впливу на інформаційний простір у Силах оборони України, який реалізується завдяки: оцінюванню ефекту інформаційного впливу та готовності структур ЦВС до виконання завдань в умовах поширення дезінформації через медіа та СМ; вибору каналу, часових параметрів засобів доставки інформації до ЦА. При розгляді такого механізму зазначимо, що ІО проводиться в рамках стратегічних комунікацій (а ЦВС згідно з [14,15,16] визначено їх складовою).

Для впровадження системи оповіщення військового командування про інформаційні загрози необхідно створити автоматизовану платформу моніторингу інформаційного простору з інтеграцією в існуючі військові системи, яка буде аналізувати відкриті джерела (СМ, ресурси новин, тощо) та своєчасно виявляти потенційні загрози. Система повинна містити модуль прогнозування на основі машинного навчання для попередження майбутніх атак і мобільний додаток для миттєвого сповіщення.

Загальний висновок з оцінювання стану цивільного середовища повинен дати відповідь на запитання: чи сприяє ситуація в цивільному середовищі виконанню завдань, поставлених перед Силами оборони України? Якщо ні, то

які чинники матимуть найбільший (вирішальний) вплив на їх виконання? На основі проведеного оцінювання стану цивільного середовища, визначаються та аналізуються ЦА (за способом життя, віком, освітою, соціальним станом), на які надалі будуть спрямовані заходи інформаційного впливу. Загалом, визначення ЦА необхідне для здійснення необхідного впливу на її поточну діяльність, кінцевий стан, сприйняття та поведінку. Своєю чергою, аналіз ЦА – це процес, необхідний для розуміння та розподілу аудиторії для підтримки досягнення необхідних цілей операції.

Для ефективної боротьби з інформаційними загрозами необхідно реалізувати комплексний підхід, який включає моніторинг, регулювання, співпрацю з медіа та платформами, освітні ініціативи та активне спростування шкідливих наративів. Кожен канал комунікації вимагає індивідуальних заходів та контрзаходів, які дозволяють мінімізувати вплив деструктивних інформаційних атак з боку противника.

Висновки. В результаті проведеного дослідження визначені інформаційні чинники, які впливають на виконання завдань за призначенням підрозділів Сил оборони України в умовах інформаційно-психологічного впливу противника та обґрунтовані показники, критерії оцінювання інформаційної складової цивільного середовища в інтересах цивільно-військового співробітництва.

Запропонований методичний підхід до оцінювання впливу інформаційних чинників дозволяє створити інтегровану систему аналізу, яка є основою для ухвалення ефективних рішень у сфері цивільно-військового співробітництва. Використання багатовимірного підходу, який базується на моделі PMESII-ASCOPE, забезпечує структурований аналіз інформаційного середовища, що дозволяє: інтегрувати дані з різних джерел для комплексної оцінки ситуації, ідентифікувати основні загрози, інформаційний шум та виклики. Результати дослідження дозволяють забезпечити якісне оцінювання інформаційного середовища, ідентифікувати загрози, які впливають на ефективність проведення операцій. Запропонована модель сприяння адаптації підрозділів до сучасних викликів інформаційної війни, зокрема, до протидії деструктивним інформаційним кампаніям, які спрямовані на деморалізацію військового та цивільного населення. Для підвищення ефективності ЦВС у Силах оборони України вироблення пропозицій щодо вдосконалення механізмів реалізації ЦВС сприятиме підвищенню рівня взаємодії та належної координації структур Сил оборони України, набуттю більшої швидкості у сфері інформаційної безпеки та протидії агресивній політиці з боку РФ.

Напрямок подальших досліджень є розробка керівних документів для ЗСУ, що визначають перелік інформаційних чинників цивільного середовища з урахуванням особливостей соціальних мереж, телебачення, радіо, інтернет-видань, месенджерів та блогів. Це сприятиме підвищенню ефективності аналізу

інформаційного середовища, зниженню впливу дезінформаційних кампаній з боку противника та забезпеченню ефективного інформаційного управління в сучасних умовах.

Застосування AI-аналітики : Можливе використання алгоритмів машинного навчання для автоматичного виявлення інформаційних загроз у середовищі.

Література:

1. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023. №№ 47-50. ст. 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 06.09.2024).
2. Доктрина "Цивільно-військове співробітництво" : затв. наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 02.07.2020 р. № 15860/С. Київ : ГШ ЗСУ, 2020.
3. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.
4. Про демократичний цивільний контроль над військовою організацією і правоохоронними органами держави : Закон України від 19.06.2003 р. № 975-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 46. Ст. 366.
5. Стандарт НАТО AJP-3.19, Спільна доктрина цивільно-військового співробітництва Альянсу. Видання А, версія 1. Брюссель: Офіс стандартизації НАТО, 2018. URL: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-3.19_EDA_V1_E_2509.pdf (дата доступу: 07.09.2024).
6. Об'єднана доктрина цивільно-військового співробітництва Альянсу AJP-3.4.9. Видання А. Брюссель: Бюро стандартизації НАТО. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5bf3e868e5274a2afde82845/archive_doctrine_nato_cimic_ajp_3_4_9.pdf (дата звернення: 07.09.2024).
7. Литвинська С. Назва статті [потрібна повна назва публікації]. Київ, [рік]. URL: <http://surl.li/vfltkf> (дата звернення: 13.09.2024).
8. ASCOPE/PMESII. Шаблиони планування. Жовтень 2017. URL: [повна URL-адреса відсутня] (дата звернення: 13.09.2024).
9. Публікація доктрини ВПС 3-0 Операції та планування. URL: <https://www.doctrine.af.mil/> (дата звернення: 17.09.2024).
10. Комунікаційні та інформаційні системи. Словник НАТО щодо інформаційних технологій. Частина 7 : Військовий стандарт ВСТ 600.005-07:2024(01). Київ : МОУ, 2024.
11. Про затвердження Тимчасової інструкції з оцінки цивільного середовища : наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 24.04.2019 р. № 159. Київ : ГШ ЗСУ, 2019.
12. Доктрина "Цивільно-військове співробітництво" : затв. наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 02.07.2020 р. № 15860/С. Київ : ГШ ЗСУ, 2020.
13. Про затвердження Тимчасової настанови з цивільно-військового співробітництва у ході підготовки та застосування Збройних Сил України : наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 02.04.2019 р. №131. Київ : ГШ ЗСУ, 2019.
14. Доктрина зі стратегічних комунікацій : затв. наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 12.10.2020 р. № ВКП 10-00(49).01. Київ : ГШ ЗСУ, 2020.
15. Стандарт НАТО AJP-10.1, Об'єднана доктрина інформаційних операцій Альянсу. Видання А, версія 1 з національними елементами Великобританії. Брюссель: Бюро стандартизації НАТО, 2023.
16. Планування психологічної операції за стандартами НАТО : навч. посіб. / О. В. Войтко та ін. Київ : НУОУ, 2024. 280 с.

References:

1. On the media: Law of Ukraine dated 13.12.2022 No. 2849-IX. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2023. No. 47-50. Art. 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (date of access: 06.09.2024).
2. Doctrine "Civil-Military Cooperation": approved by order of the Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine dated 02.07.2020 No. 15860/S. Kyiv: General Staff of the Armed Forces of Ukraine, 2020.
3. On the national security of Ukraine: Law of Ukraine dated 21.06.2018 No. 2469-VIII. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2018 No. 31. Art. 241.
4. On democratic civilian control over the military organization and law enforcement agencies of the state: Law of Ukraine dated 19.06.2003 No. 975-IV. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2003. No. 46. Art. 366.
5. NATO Standard AJP-3.19, Joint Doctrine of Civil-Military Cooperation of the Alliance. Edition A, version 1. Brussels: NATO Standardization Office, 2018. URL: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-3.19_EDA_V1_E_2509.pdf (access date: 07.09.2024).
6. Joint Doctrine of Civil-Military Cooperation of the Alliance AJP-3.4.9. Edition A. Brussels: NATO Standardization Office. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5bf3e868e5274a2afde82845/archive_doctrine_nato_cimic_ajp_3_4_9.pdf (accessed: 07.09.2024).
7. Lytvynska S. Title of the article [full title of publication required]. Kyiv, [year]. URL: <http://surl.li/vfltkf> (accessed: 13.09.2024).
8. ASCOPE/PMESII. Planning Templates. October 2017. URL: [full URL missing] (accessed: 13.09.2024).
9. Air Force Doctrine Publication 3-0 Operations and Planning. URL: <https://www.doctrine.af.mil/> (accessed: 17.09.2024).
10. Communication and Information Systems. NATO Information Technology Dictionary. Part 7: Military Standard VST 600.005-07:2024(01). Kyiv: Ministry of Defense, 2024.
11. On approval of the Temporary Instruction on Civilian Environment Assessment: Order of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine dated 04/24/2019 No. 159. Kyiv: General Staff of the Armed Forces of Ukraine, 2019.
12. Doctrine "Civil-Military Cooperation": approved by order of the Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine dated 07/02/2020 No. 15860/S. Kyiv: General Staff of the Armed Forces of Ukraine, 2020.
13. On approval of the Temporary Instruction on Civil-Military Cooperation in the Preparation and Use of the Armed Forces of Ukraine: Order of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine dated 02.04.2019 No. 131. Kyiv: General Staff of the Armed Forces of Ukraine, 2019.
14. Strategic Communications Doctrine: approved by order of the Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine dated 12.10.2020 No. VKP 10-00(49).01. Kyiv: General Staff of the Armed Forces of Ukraine, 2020.
15. NATO Standard AJP-10.1, Joint Doctrine of Information Operations of the Alliance. Edition A, version 1 with national elements of the UK. Brussels: NATO Standardization Bureau, 2023.
16. Planning a Psychological Operation according to NATO Standards: Training Manual. / O. V. Voitko et al. Kyiv: NUOU, 2024. 280 p.

Журнал
«Актуальні питання у
сучасній науці»

(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія
«Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та
археологія»)

Випуск № 2(32) 2025

Підписано до друку: 14.02.2025 р.
Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:
ФОП Жукова Ірина Віталіївна Свідоцтво серія ДК №7425 від 09.08.2021 р.,
02217, м. Київ, пр. Маяковського Володимира, буд. 4-В, кв. 10